

Celková změna entropie

Proces

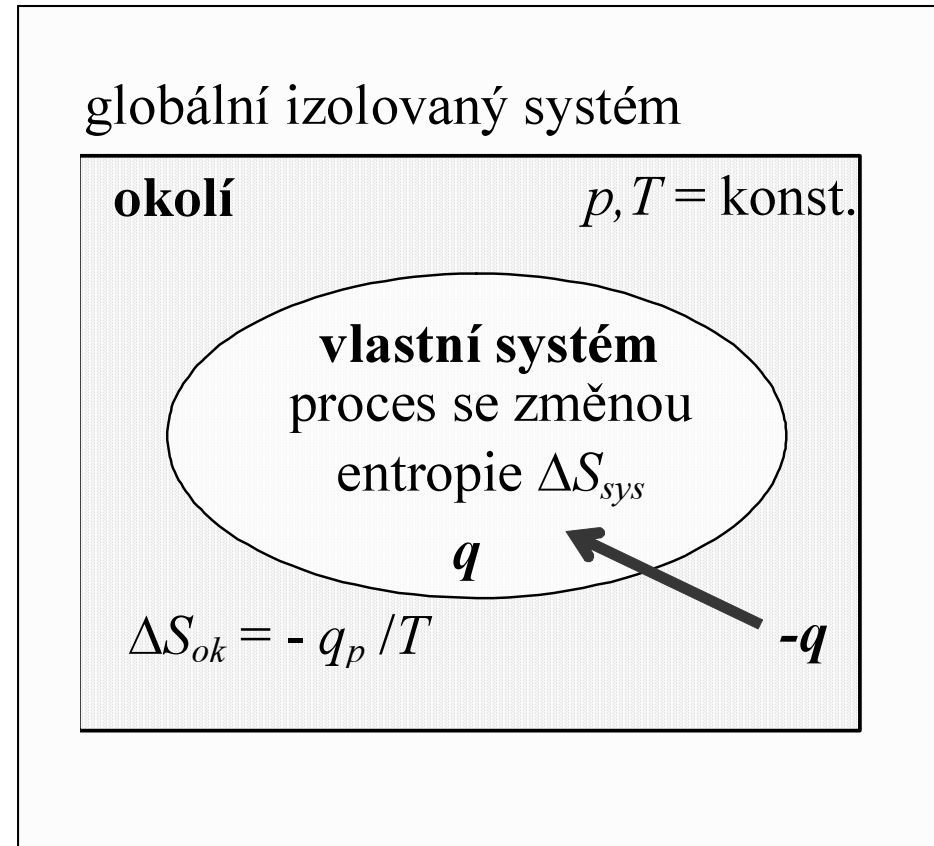
$$dS_{\text{celk}} > 0$$

$$dS_{\text{celk}} = dS_{\text{sys}} + dS_{\text{ok}}$$

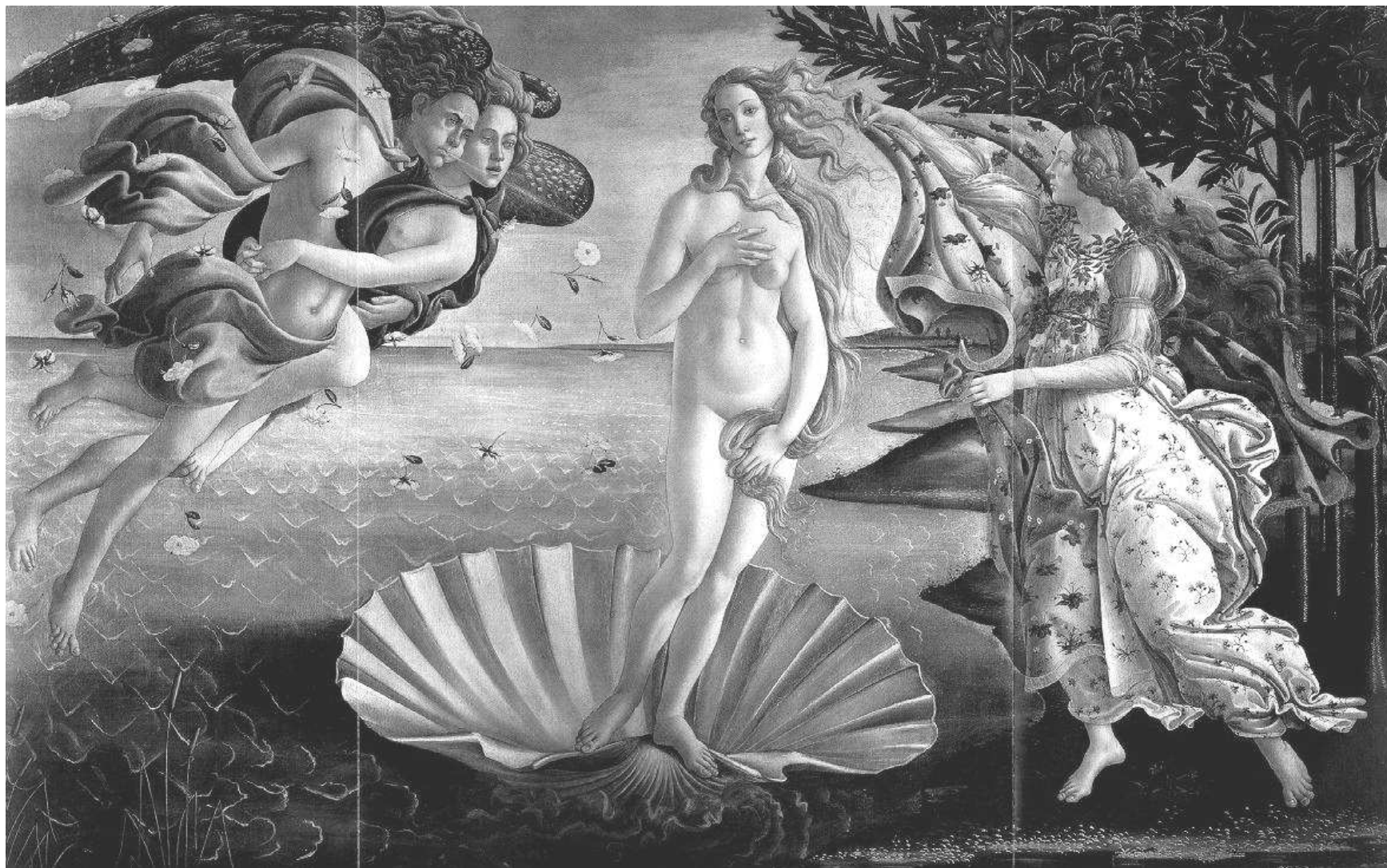
$$dS_{\text{sys}} + dS_{\text{ok}} > 0$$

Rovnováha

$$dS_{\text{sys}} + dS_{\text{ok}} = 0$$

Vznik uspořádaných stavů

Dokonalé uspořádaný a nádherný hmotný objekt (uprostřed) může v přírodě vznikat z nepořádku a chaosu (vlevo a vpravo). To rozpoznal už Sandro Botticelli ve svém obraze *Zrození Venuše*.

Sandro Botticelli (Alessandro di Mariano Filipepi, 1444/5-1510), *Zrození Venuše* (kolem roku 1485), tempera na plátně, rozměry 172,5x278,5 cm, uloženo v Galleria degli Uffizi, Florencie, Itálie.

Gibbsova funkce

$$dq_{p,\text{sys}} = dH_{\text{sys}}$$

$$dq_{p,\text{ok}} = -dq_{p,\text{sys}} = -dH_{\text{sys}}$$

$$dS_{\text{celk}} = dS_{\text{sys}} + dS_{\text{ok}}$$

$$dS_{\text{ok}} \equiv \frac{dq_{\text{ok}}}{T_{\text{ok}}}$$

$$dS_{\text{celk}} \equiv dS_{\text{sys}} + \frac{dq_{\text{ok}}}{T_{\text{ok}}}$$

$$dS_{\text{celk}} \equiv dS_{\text{sys}} - \frac{dH_{\text{sys}}}{T_{\text{ok}}}$$

globální izolovaný systém

okolí

$p, T = \text{konst.}$

vlastní systém

proces se změnou

entropie ΔS_{sys} a entalpie ΔH_{sys}

$-q$ q

$$\Delta S_{\text{ok}} = q_p / T = -\Delta H_{\text{sys}} / T$$

Gibbsova funkce

$$T dS_{\text{celk}} = T dS - dH > 0$$
$$- T dS_{\text{celk}} = dH - T dS$$

$$- T dS_{\text{celk}} = dG$$

$$dG = dH - T dS$$
$$dG < 0$$

$$dS_{\text{celk}} = - dG/T$$

Aby

Termodynamická rovnováha

$$dG = 0$$

$$dS_{\text{celk}} > 0$$

Gibbsova funkce

$$G = H - TS$$

musí být

$$dG = dH - T dS - S dT \quad (p = \text{konst.})$$

$$dG = dH - T dS \quad (T = \text{konst.})$$

$$dG < 0$$

J. W. Gibbs

„One of the principal objects of theoretical research in any department of knowledge is to find the point of view from which the subject appears in its greatest simplicity.“

Jedním z hlavních předmětů teoretického výzkumu v každém oboru vědění je nalezení pohledu, ze kterého se předmět jeví jako nejjednodušší.

Gibbsova funkce

$$G = H - TS$$

$$dG = dH - T dS - S dT$$

$$dH = dU + p dV + V dp$$

$$dU = dq + dw$$

$$dw = -p dV$$

$$dq = T dS$$

$$dU = T dS - p dV$$

Gibbsova funkcce

$$dH = dU + p dV + V dp = T dS - p dV + p dV + V dp = T dS + V dp$$

$$dG = dH - T dS - S dT = T dS + V dp - T dS - S dT = V dp - S dT$$

$$dG = V dp - S dT$$

$$dG = \left(\frac{\partial G}{\partial T} \right)_p dT + \left(\frac{\partial G}{\partial p} \right)_T dp$$

$$\left(\frac{\partial G}{\partial T} \right)_p = -S$$

$$\left(\frac{\partial G}{\partial p} \right)_T = V$$

Závislost Gibbsovy funkce na teplotě

$$dG = -S dT$$

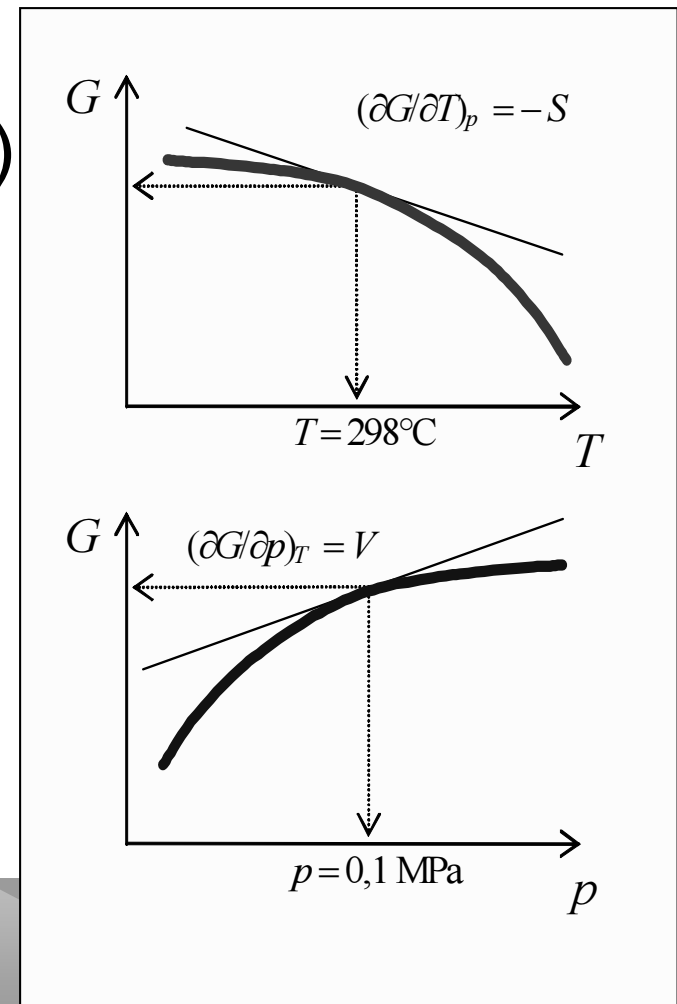
$$G_2 = G_1 - S (T_2 - T_1)$$

$$\Delta G_{2, \beta-\alpha} = \Delta G_{1, \beta-\alpha} - \Delta S_{\beta-\alpha} (T_2 - T_1)$$

$$\int_{G_1}^{G_2} dG \equiv \int_{T_1}^{T_2} -S dT$$

$$G_2 - G_1 \equiv \Delta G \equiv \int_{T_1}^{T_2} -S dT$$

$$G_2 \equiv G_1 + \Delta G \equiv G_1 + \int_{T_1}^{T_2} -S dT$$

Gibbsova-Helmholtzova funkce

$$S = \frac{H - G}{T} \quad \frac{\Delta G}{T} = -S$$

$$T \frac{\Delta G}{T} = -H$$

$$\frac{\Delta G}{T} = \frac{G - H}{T} \quad \frac{\Delta G}{T} - \frac{G}{T} = -\frac{H}{T}$$

$$\frac{\Delta G}{T} = -\frac{H}{T^2}$$

$$\frac{\Delta G}{T} - \frac{G}{T} = T \frac{\Delta G}{T^2}$$

$$\frac{\Delta S_{\text{celk}}}{T} = \frac{\Delta H}{T^2}$$

$$T \frac{\Delta G}{T} = T \frac{\Delta G - G}{T^2} = \frac{\Delta G}{T} - \frac{G}{T}$$

Závislost Gibbsovy funkce na tlaku

$$dG = V dp \text{ (konst. } T)$$

$$G_2 = G_1 + \Delta G = G_1 + V(p_2 - p_1)$$

$$pV = nRT$$

$$\int_{G_1}^{G_2} dG \equiv \int_{p_1}^{p_2} V dp$$

$$G_2 - G_1 \equiv \Delta G \equiv \int_{p_1}^{p_2} V dp$$

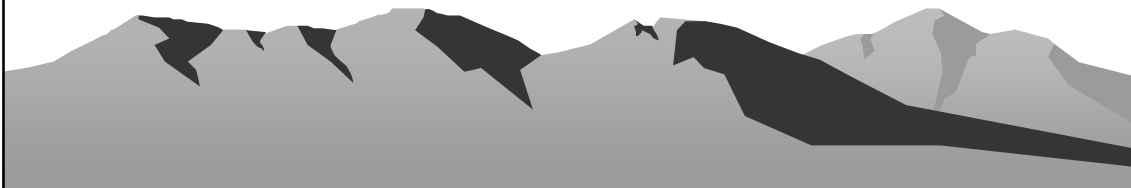
$$G_2 \equiv G_1 + \Delta G \equiv G_1 + \int_{p_1}^{p_2} V dp$$

$$V \equiv \frac{nRT}{p}$$

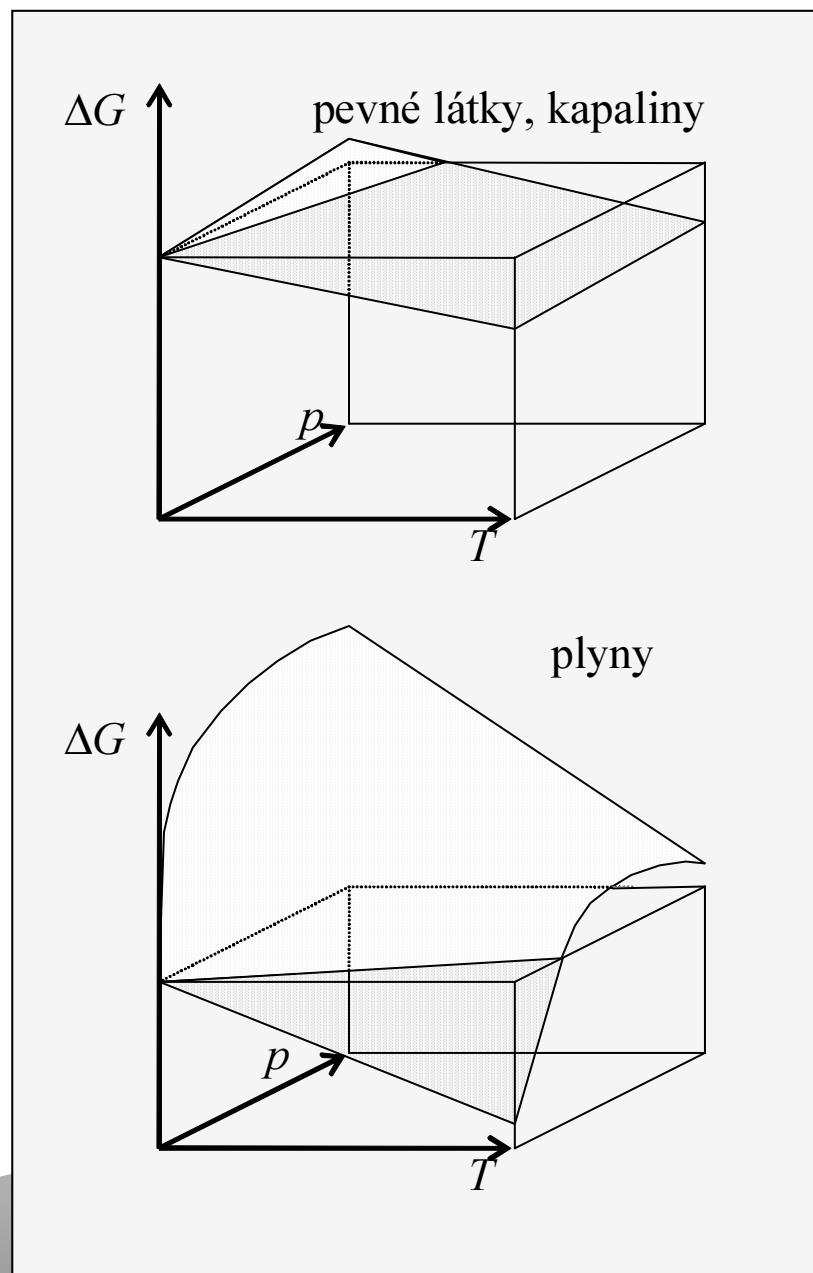
$$G_2 \equiv G_1 + \int_{p_1}^{p_2} \frac{nRT}{p} dp$$

$$G_2 \equiv G_1 + nRT \int_{p_1}^{p_2} d \ln p$$

$$G_2 \equiv G_1 + nRT \ln \frac{p_2}{p_1}$$

Závislost Gibbsovy funkce na tlaku a teplotě

Závislost Gibbsovy funkce na složení

$$dG = \left(\frac{\partial G}{\partial T} \right)_{p,n} dT + \left(\frac{\partial G}{\partial p} \right)_{T,n} dp + \left(\frac{\partial G}{\partial n} \right)_{T,p} dn$$

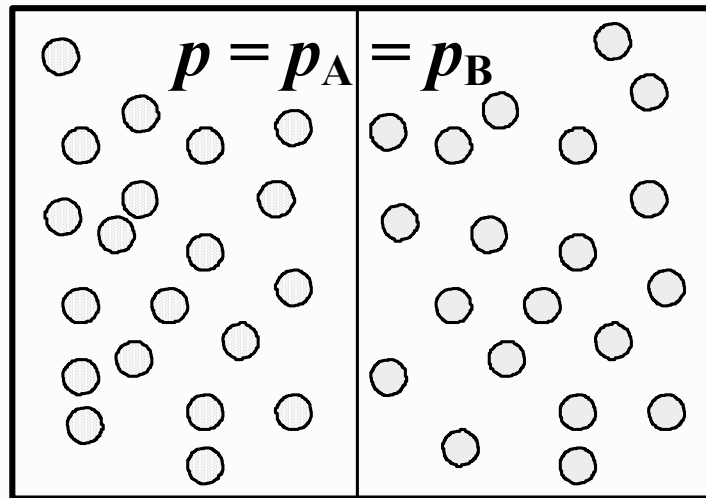
$$\mu = \left(\frac{\partial G}{\partial n} \right)_{T,p}$$

$$\mu_A = \left(\frac{\partial G_A}{\partial n_A} \right)_{T,p} = \left(\frac{\partial n_A \bar{G}_A}{\partial n_A} \right)_{T,p} = \bar{G}_A$$

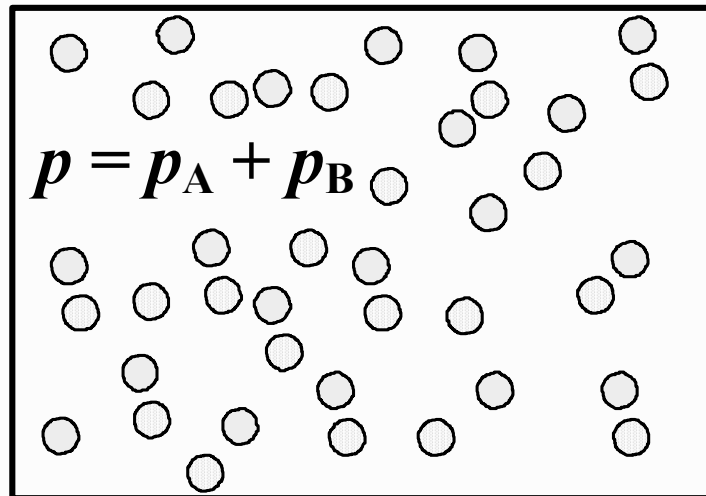
$$dG_A = V_A dp - S_A dT + \mu_A dn_A$$

Závislost Gibbsovy funkce na složení

Plyny oddělené

Plyny smísené

Závislost Gibbsovy funkce na složení

$$G_2 \equiv G_1 + nRT \ln \frac{p_2}{p_1}$$

$$\bar{G}_A \equiv \bar{G}_A^\circ + RT \ln \frac{p}{p^\circ}$$

$$G_A \equiv n_A \bar{G}_A \equiv n_A \bar{G}_A^\circ + n_A RT \ln \frac{p}{p^\circ} \equiv n_A \bar{G}_A^\circ + n_A RT \ln \frac{p}{p^\circ}$$

$$G_A \equiv n_A \bar{G}_A^\circ + n_A RT \ln \frac{p}{p^\circ}$$

$$G_B \equiv n_B \bar{G}_B^\circ + n_B RT \ln \frac{p}{p^\circ}$$

$$G_{A, \text{sm}} \equiv n_A \bar{G}_A^\circ + n_A RT \ln \frac{p_A}{p^\circ}$$

$$G_{B, \text{sm}} \equiv n_B \bar{G}_B^\circ + n_B RT \ln \frac{p_B}{p^\circ}$$

Chemický potenciál

$$\Delta G_{A, \text{mís}} \equiv G_{A, \text{sm}} - G_A \equiv n_A \bar{G}_A^\circ + n_A RT \ln \frac{p_A}{p^\circ} - n_A \bar{G}_A^\circ - n_A RT \ln \frac{p}{p^\circ}$$

$$\Delta G_{A, \text{mís}} \equiv n_A RT \ln \frac{p_A}{p^\circ} - n_A RT \ln \frac{p}{p^\circ} \equiv n_A RT \ln \frac{p_A}{p^\circ} \frac{p^\circ}{p} \equiv n_A RT \ln \frac{p_A}{p}$$

$$\Delta \bar{G}_{A, \text{mís}} \equiv RT \ln \frac{p_A}{p} \quad \bar{G}_A \equiv \bar{G}_A^\circ + \Delta \bar{G}_{A, \text{mís}} \equiv \bar{G}_A^\circ + RT \ln \frac{p_A}{p}$$

John Dalton $p_A = X_A p$

$$X_A = \frac{p_A}{p} \quad X_A = \frac{n_A}{n} \quad \bar{G}_A = \bar{G}_A^\circ + RT \ln X_A$$

$$\mu_A \equiv \frac{\Delta G_A}{\Delta n_A} \Big|_{T, p} \equiv \frac{\Delta (n_A \bar{G}_A)}{\Delta n_A} \Big|_{T, p} \equiv \bar{G}_A$$